

ORMANCILIK İŞ BİLGİSİ VE GÜVENLİĞİ

Doç. Dr. Selçuk GÜMÜŞ

Orman İnŐaatı – Geodezi ve Fotogrametri Anabilim Dalı

5. BÖLÜM: İLK YARDIM

5.1. Giriş

Kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren herhangi bir durumda, **sağlık görevlilerinin yardım ve müdahalesi temin edilinceye kadar hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önlemek** amacıyla ilaçsız olarak yapılan uygulamalara ilkyardım denir.

İlk yardım uygulamalarında kesinlikle **ilaç kullanılmaz** ve açık yaralar içindeki yabancı cisimler, kemik parçaları **çıkartılmaz**. İlk yardımda başlıca amaçlar; yaşamı korumak ve sürdürülmesini sağlamak, durumun kötüleşmesini engellemek ve iyileştirmeyi kolaylaştırmaktır.

İlkyardım temel olarak soluk yolunu açmak, solunumun düzeltilmesini ve dolaşımın etkinliğini sağlamak noktalarında yoğunlaşmalıdır.

İlk yardım sırasında uyulması gereken temel prensipler ve sorumluluklar bulunmaktadır.

İlk yardım:

Olay yerinde yapılır.

Olay yerinde bulunanlarca yapılır.

Olay yerinde bulunan araç ve gereçlerle yapılır.

İlk yardım ile ilgili temel sorumluluklar:

1. Uygulamaları sakin ve telaşsız bir şekilde gerçekleştirmek.

2. Hastayı sakinleştirmek.

3. Süren bir tehlike olup olmadığını belirlemek.

4. Kendi can güvenliğini tehlikeye atmamak.

5. Çevredeki kişilerin sağlık kuruluşları, itfaiye ve acil yardım servislerine haber vermelerini sağlamak.

6. Hastanın durumunu değerlendirerek, uygun ilk yardıma başlamak.

7. Hastanın sağlık kuruluşuna bir an önce ulaşmasını sağlamak.

Sakin olun Paniğe kapılmayın. Çok korkabilirsiniz ama kontrolünüzü kaybetmeyin. Derin derin nefes almak çok yararlı olabilir. Yaralanan başka bir kişiye onu teskin edin. Elinizi omzuna koymanız veya güven verici sözler çok yardımcı olabilir. Kişiyi mümkün olduğunca rahatlatın, zarar verici hareket yapmayın.

Yaralanmış, bilincini yitirmiş görünen veya boynunda bir ağrısı olduğunu söyleyen kişiyi kesinlikle hareket ettirmeyin. Boynunda çatlak olabilir.

Acil yardım ekibine telefonla açık ve anlaşılır şekilde olayı anlatın. Mümkün olan en sakin şekilde bilgi verin.

Bilgi, kazazede veya hastanın yeri, sorununun ne olduğu ve sizin ve hastanın adları gibi bilgileri kapsamalıdır. Ayrıca bulunduğunuz yere nasıl ulaşacaklarını tarif edip telefon numaranızı da vermelisiniz. Acil yardım telefon numaraları her an bulabileceğiniz bir yerde olmalıdır.

5.2. İlk Yardımın Amaçları ve Yardımın Hedefleri

İlkyardımın temel amacı yaşamı tehdit eden esas nedenleri ortadan kaldırmaktır. Zaman çok önemlidir, bu nedenle en etkili yardım ilk 30 dakikada yapılmalıdır. Beyin dokusunun da oksijensizliğe azami 4 - 6 dakika dayanabileceği düşünüldüğünde bu sürenin önemi tartışılmazdır.

İlk yardım 5 aşamada gerçekleştirilir

- 1-Bilinç Kontrolü
- 2-Solunumun sağlanması
- 3-Dolaşım ve kanamaların kontrolü
- 4-Şok durumunun değerlendirilmesi
- 5-Kırık uzuvların sabit hale getirilmesi

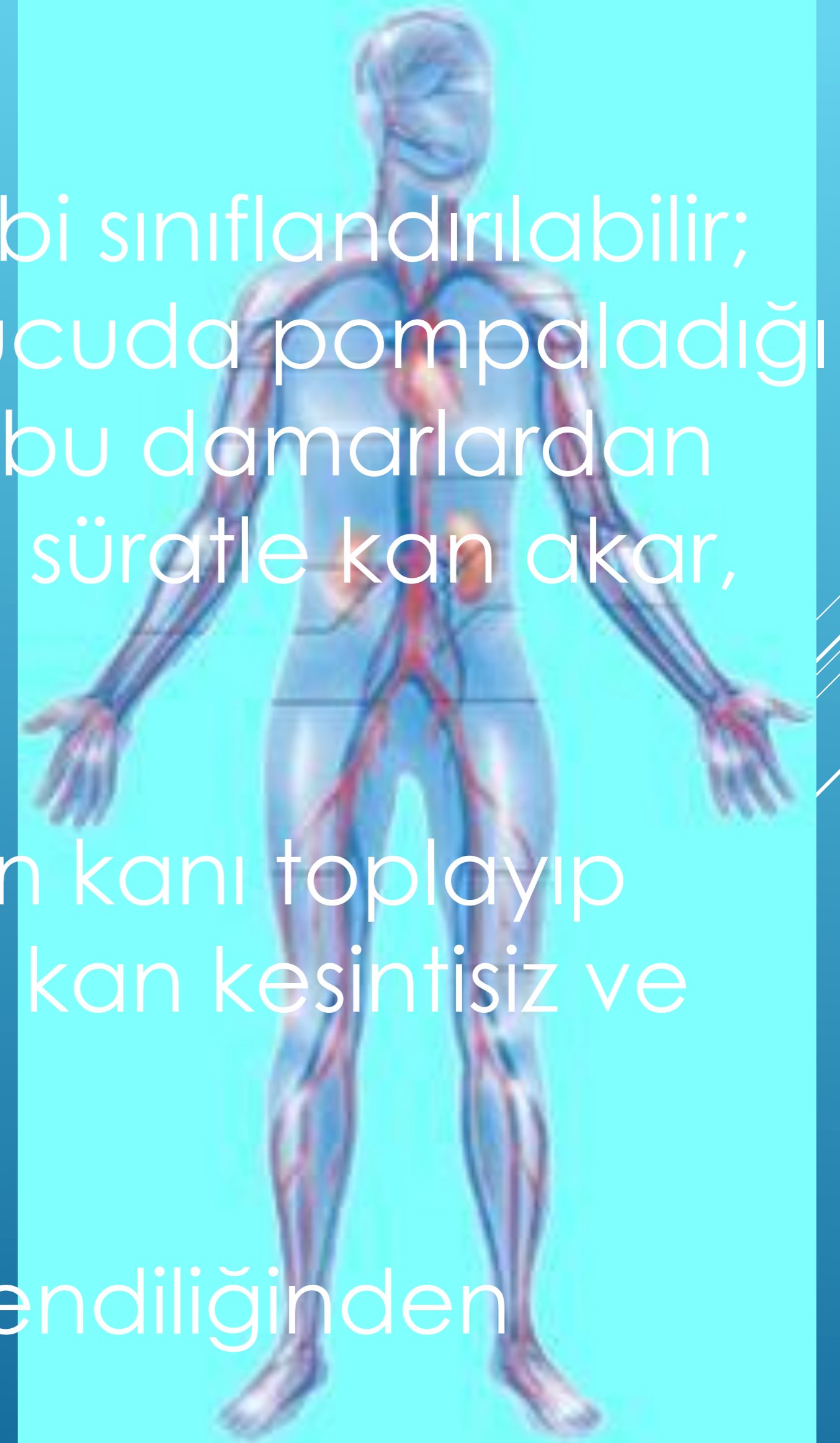
5.3. Karşılaşılabilecek İlk Yardım Halleri Ve Uygulamaları

5.3.1. Kanamalar

Kanayan damara göre kanamalar aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir;
Atar damar kanamaları: Atardamarlar kalbin vücuda pompaladığı kanı taşırlar, bu sebeple basıncı yüksektir. Nabız bu damarlardan alınır. Yaralanmaları halinde aralıklı, fişkırır tarzda süratle kan akar, kısa sürede çok fazla kan kaybı olur.

Toplar damar kanamaları: Vücuda dağılmış olan kanı toplayıp kalbe götüren damarlardır. Bu tür kanamalarda kan kesintisiz ve yavaş akar ve göllenme yapar.

Kılcal damar kanamaları: Sızıntı şeklinde akar, kendiliğinden durabilir.

Kanayan yere göre kanamaların sınıflandırılması:

1-Dış kanamalar: Vücudun dışına olan kanamalardır, açıkça görüldüğünden teşhis edilmesi kolaydır.

2-İç kanamalar: Vücut dışına kanama olmadığından teşhis edilmesi ancak bazı belirtilere bakılarak olur. Bu belirtiler:

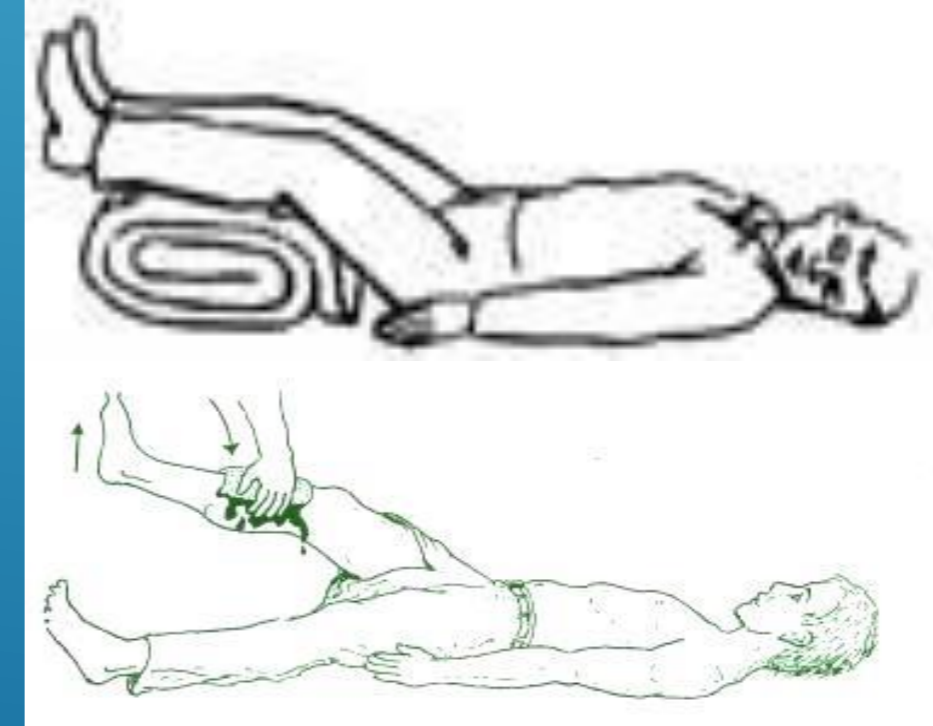
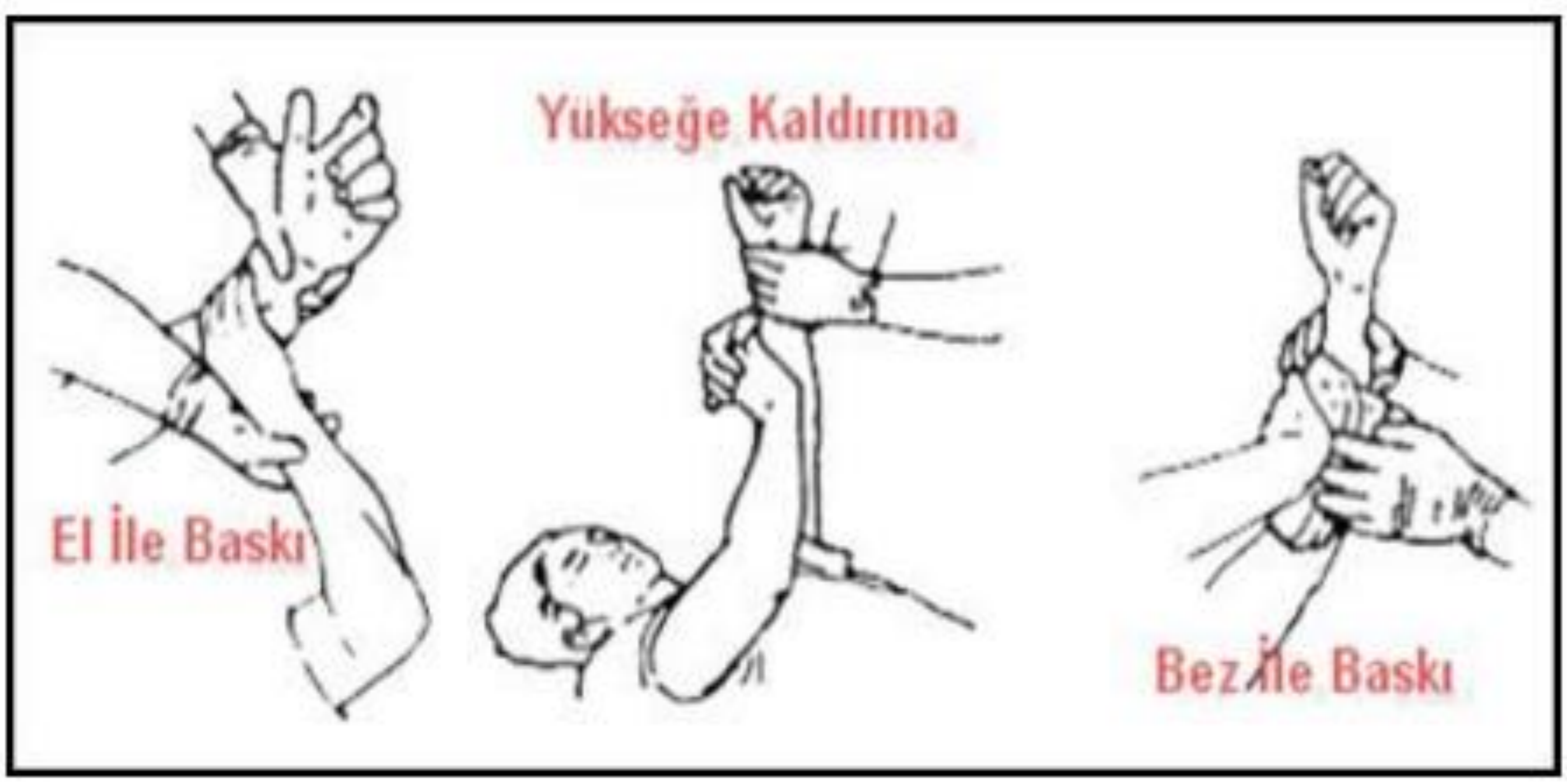
Baş dönmesi, göz kararması
Üşüme, titreme
Soğuk terleme
Renginin solması
Nabzin hızlı ama zayıf atması

Kanama durdurma metotları:

Elle baskı

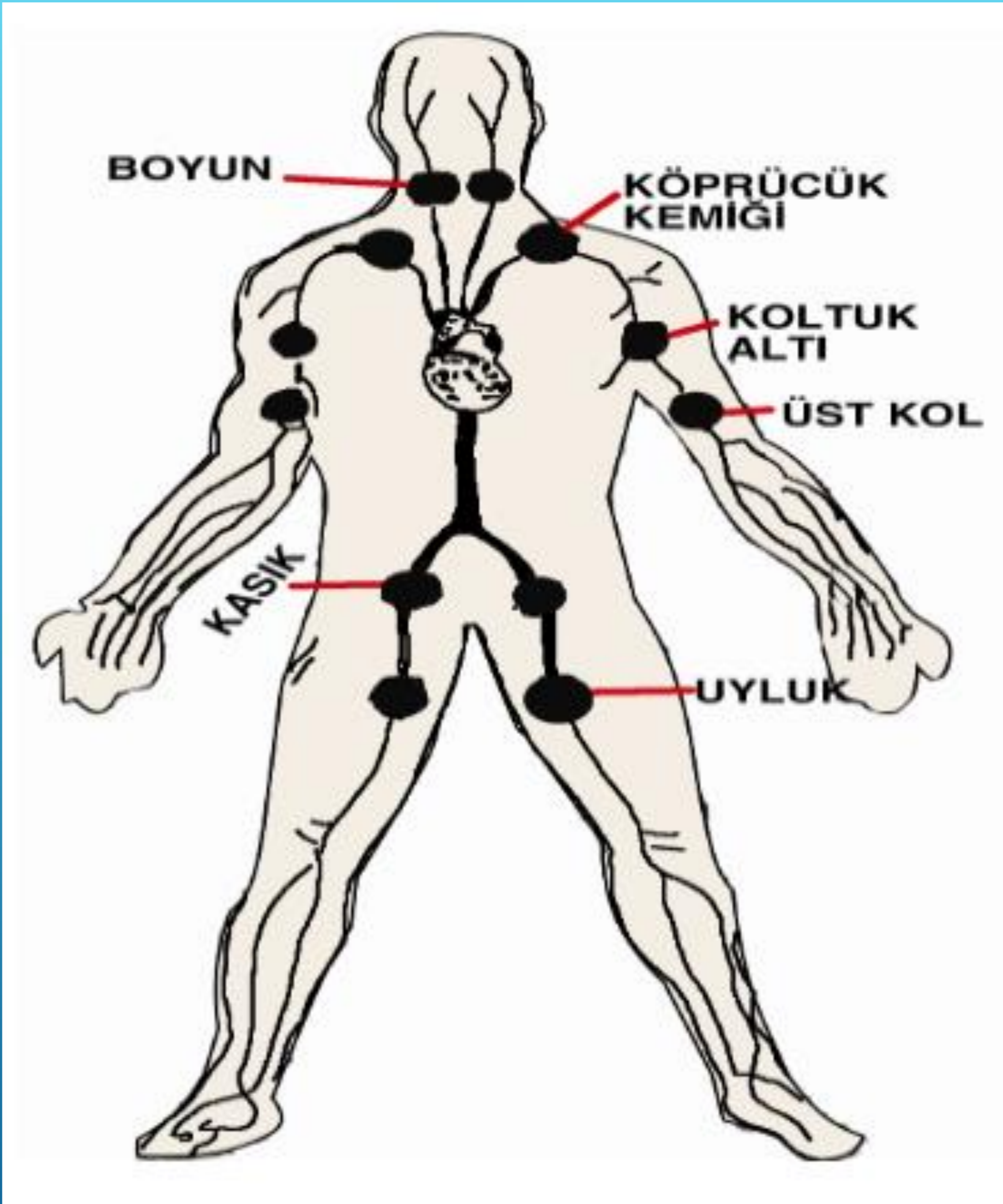
Basınçlı sargı

Kanayan yeri kalp hizasından yukarı kaldırma

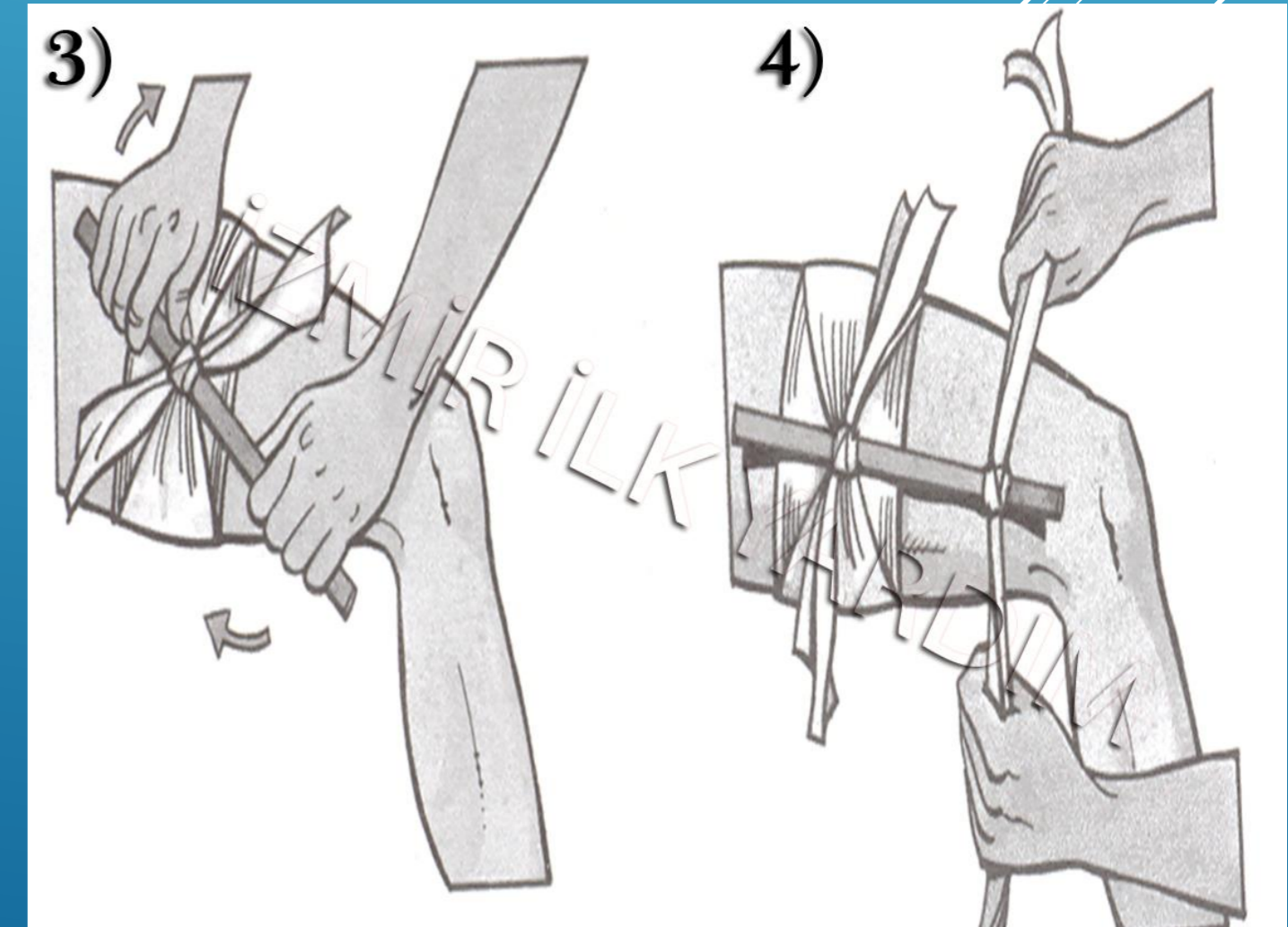
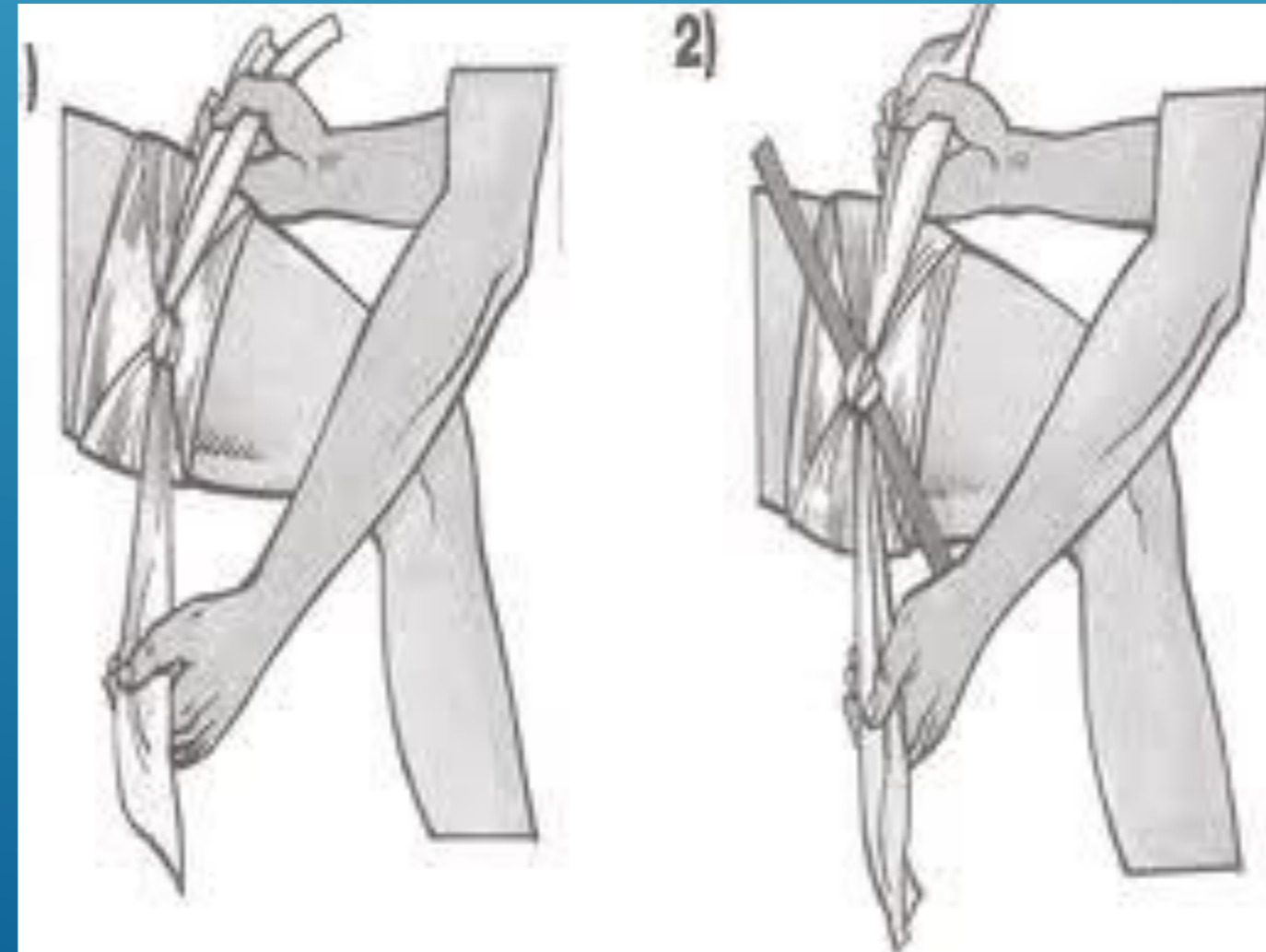
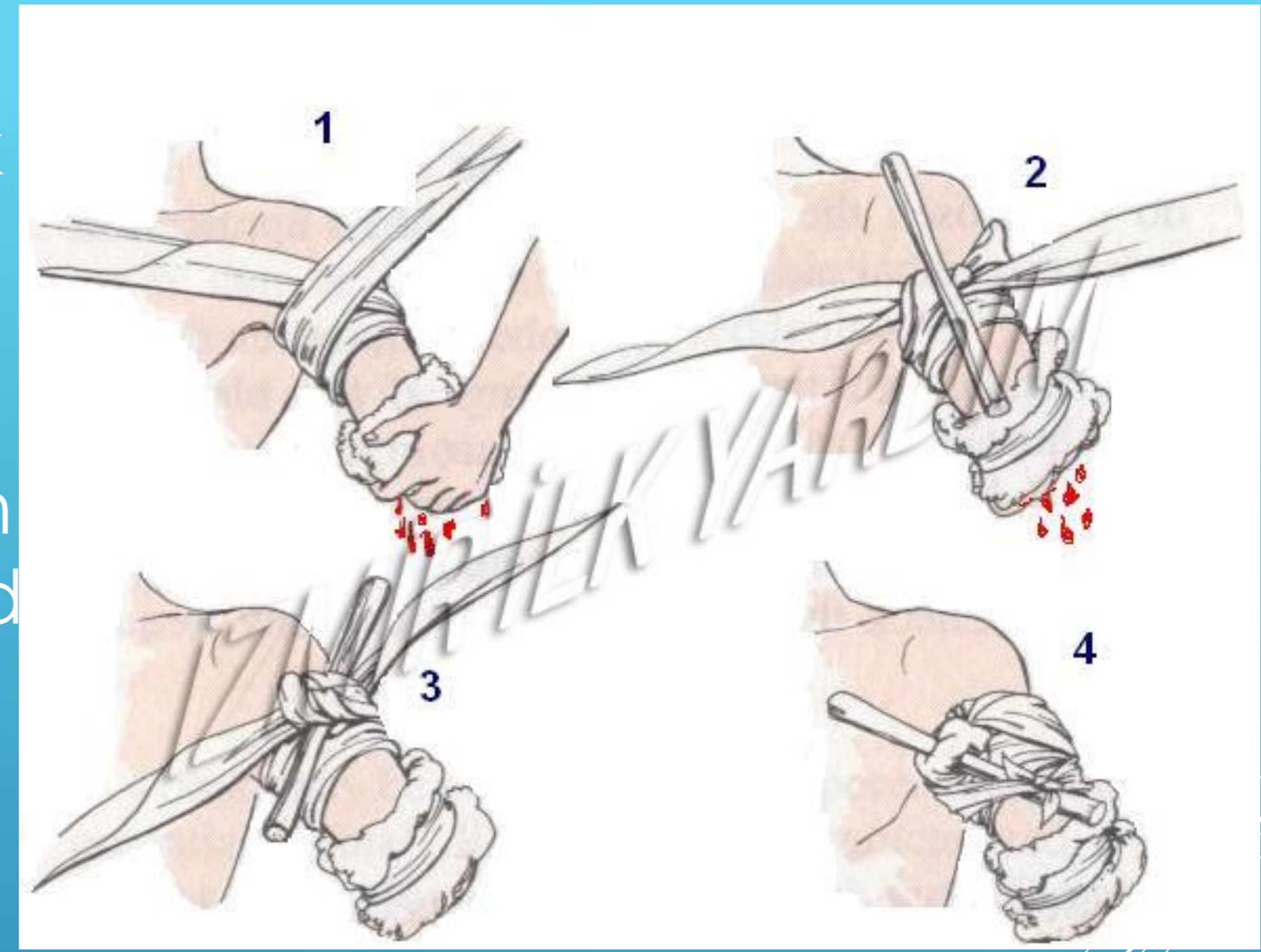
Kanamada, Ana Damara Baskı Uygulaması

- Boyuna baskı uygulamak için, baş parmakla (yara sağdaysa sol baş parmak, yara soldaysa sağ baş parmak) doğru yere baskı uygulanmalı
- Köprücük kemiğinin arkasından baskı uygulamak için, baş parmak (yara sağda ise sol baş parmak, yara solda ise sağ baş parmak) doğru yere baskı uygulanmalı
- Koltuk altında baskı uygulamak için, bir veya her iki baş parmakla doğru yere baskı uygulanmalı

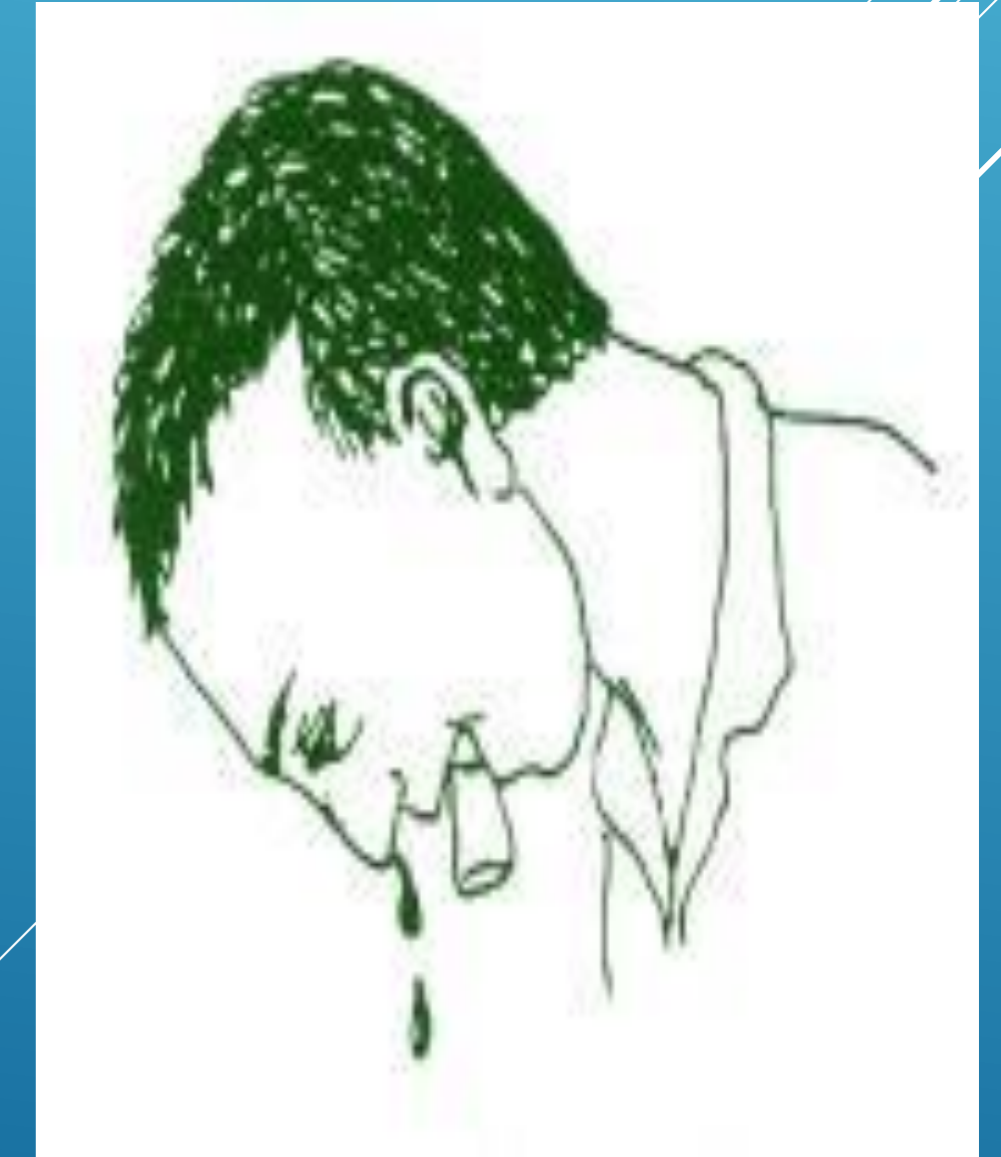
- Kolda baskı uygulamak için, baş parmakla (sağ koldaki yara için sağ baş parmak, sol koldaki yara için sol baş parmak) doğru yere baskı uygulanmalı
- Kasıkta baskı uygulamak için, el yumruk yapılmış ve kol düz olarak (sağ taraftaki yara için sağ yumruk sol taraftaki yara için sol yumruk) doğru yere baskı uygulanmalı
- Uylukta baskı uygulamak için, yumruk sıkılmış ve kol düz olarak (sağ taraftaki yara için sağ yumruk, sol taraftaki yara için sol yumruk) doğru yere baskı uygulanmalı
- Sağlık ekibi gelinceye yada sağlık kuruluşuna ulaşıncaaya kadar basınç gevşetilmemeli.
- Yaralı pansuman görülecek şekilde battaniye ile sarılmalı

Basınç noktalarına baskı: Atar damar kanamalarında kullanılır. Bu metodu uygulamak için, kanayan yer ile kalp arasındaki nabız aldığımız noktaya bastırılır, bu şekilde noktanın altında bulunan atardamar sıkıştırılmış olur. Kanayan yere giden kan miktarı azalacağından kanama azalır. Kol ve bacaklardaki kanamalarda bu metotlardan birkaç tanesini birden kullanabiliriz. Bu metotlarla durmayan kol ve bacak kanamalarında son çare olarak **turnike** kullanılır.

Burun Kanamaları: Burun kanamaları % 90 ön taraftadır ve genellikle tek burun deliğinden gelir. Sebepleri çoğunlukla enfeksiyonlar veya buruna gelen darbelerdir.

- Hasta oturtulur, baş hafif öne doğru eğilir,
- Burnun köküne buz tatbik edilir, burun kanatlarına baş ve işaret parmağı ile 5-10 dakika devamlı baskı yapılır.

Avuç içi Kanamaları: İnatçı kanamalardır. Avuç içine temiz bir rulo bez konur. El yumruk yapılarak sıkılır ve kalp seviyesinin üzerinde tutulur.

5.3.2. Kırık Çıkık Ve Burkulmalar

Kırık, kemik dokusunun bütünlüğünün bozulmasıdır. Kırıklar kemiklerin her yerinde görülebilir. Kapalı, açık ve çökme kırıkları olarak üçe ayrılır.

Kapalı kırıklarda kırık kemik uçları birbirinden ayrılmamıştır.

Açık kırıklarda ise kemik dokusu hava ile temas halindedir. Yerinden ayrılan uç, kemiğin yanından geçen damar ve sinirleri kesebilir, deriyi delerek dışarı çıkabilir. Kırılan kemik uçları dışarı çıkmışsa içeri itilmez. Kırık kemik parçaları ve yabancı cisimler çıkarılmaz.

Yassı kemiklere gelen darbelerde o bölge kırılıp, çökebilir ve altındaki organa baskı yapar.

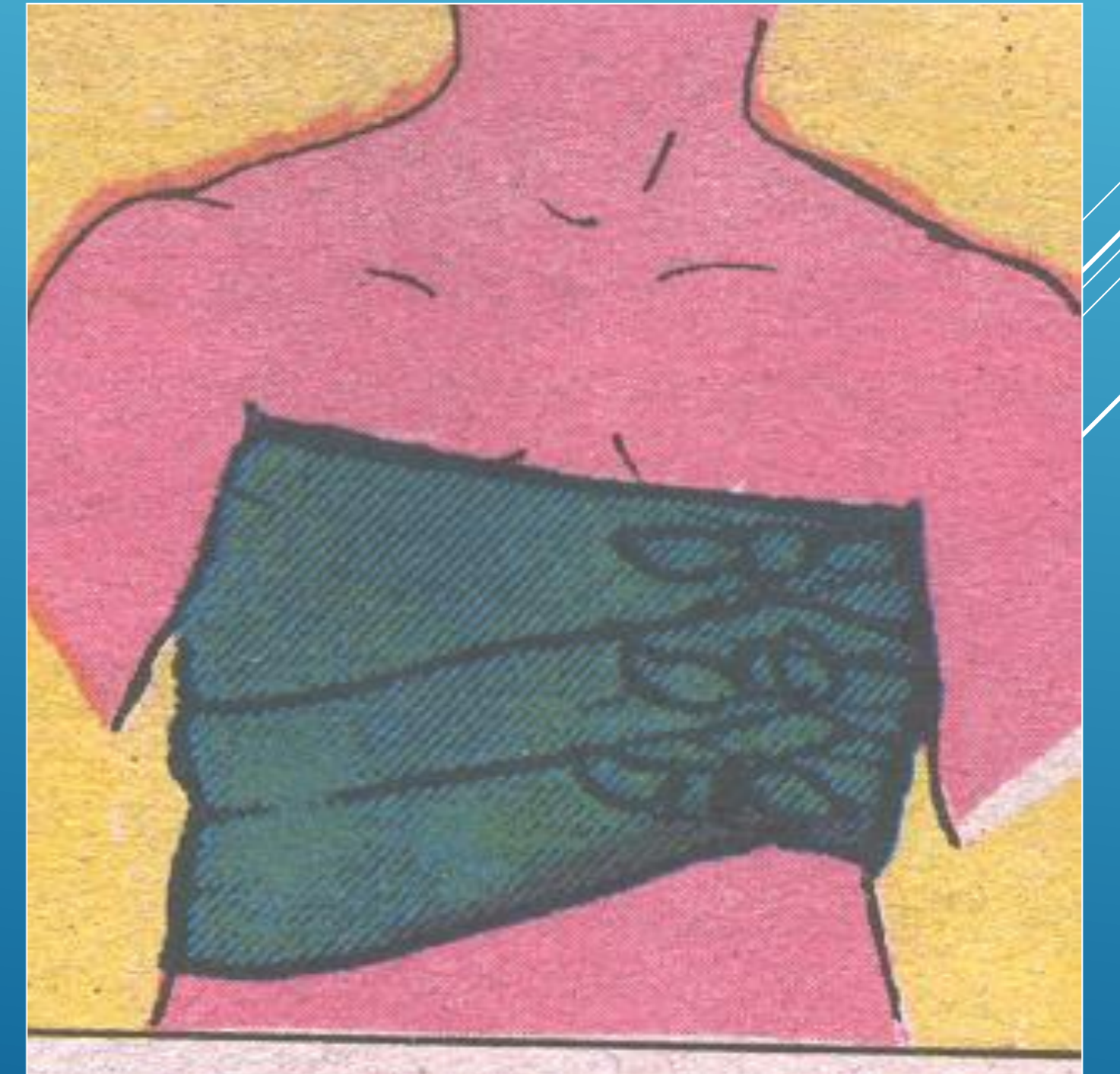

Kırık belirtileri olarak: Ağrı, şişme, kızarıklık, morluk, şekil bozukluğu, hareket kısıtlılığı görülür.

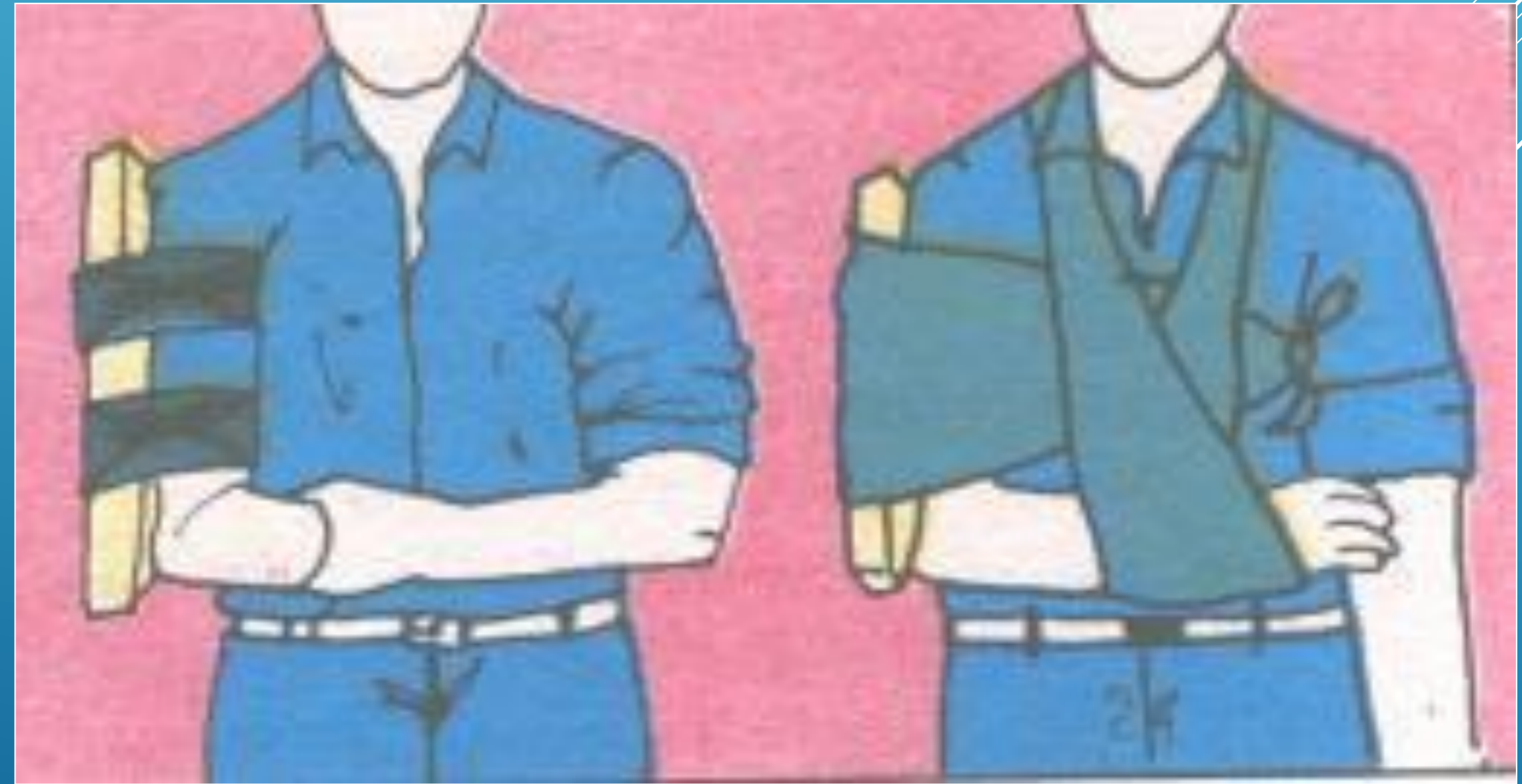
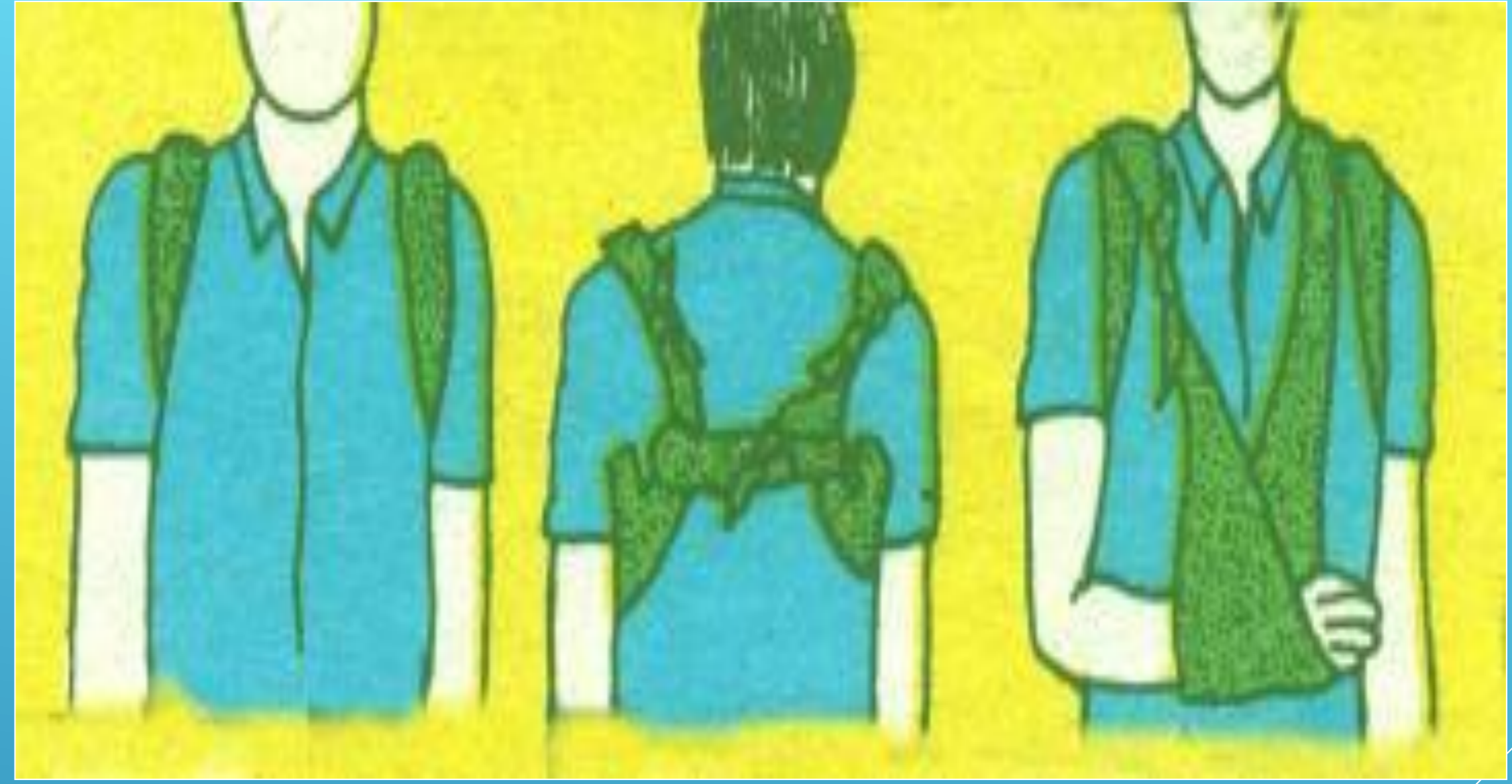
İlkyardım olarak: Kırılan kemik tespit edilerek hareketsiz hale getirilmelidir. Bu iş için kullanılan cisimlere atel denir. Ateller alçı, tel veya tahtadan olabilir.

Atel ile kırılan kemikler tespit edilip hareketsiz hale getirilmez ise kırık uçlar oynayarak kemiğin yanından geçen damar veya sinirleri keserek daha ağır durumlara yol açabilir.

Bazı kırıklardan örnekler: Kaburga kırıklarında atel kullanılmaz, göğüs üçgen sargı bezi ile bağlanır

Köprücük kemiği kırıklarında atel kullanılmaz, Omuz hareketsiz hale getirilir. Bunun için kırık taraftaki kol gövdeye birleştirilir ve sargı bezi ile sarılır.

Ön koldaki kırıklarda atel uygulandıktan sonra ön kol, kol ile 90 derecelik bir açı yapacak şekilde boyuna asılır.

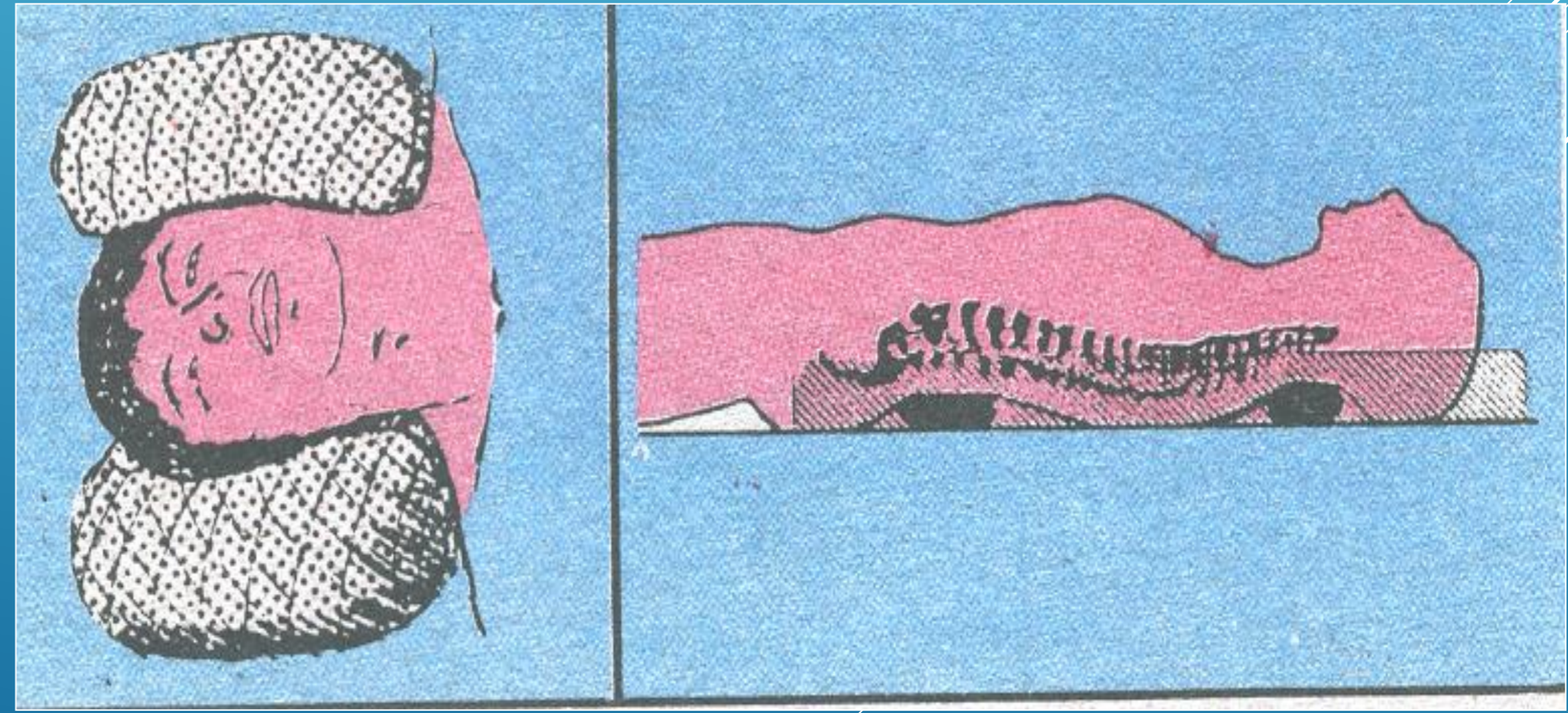
Bacaktaki kırıklarda atel boyu önemlidir. Kırık dizden yukarda ise atel, koltuk altından ayak topuğuna kadar uzanmalıdır.

Sirt ve bel omurları kırıkları ile kalça kırıklarında, kazazede sirt üstü sert bir yere yatırılır iki yan tarafa koltuk altından topuğa kadar uzanan atellerle vücut tespit edilir.

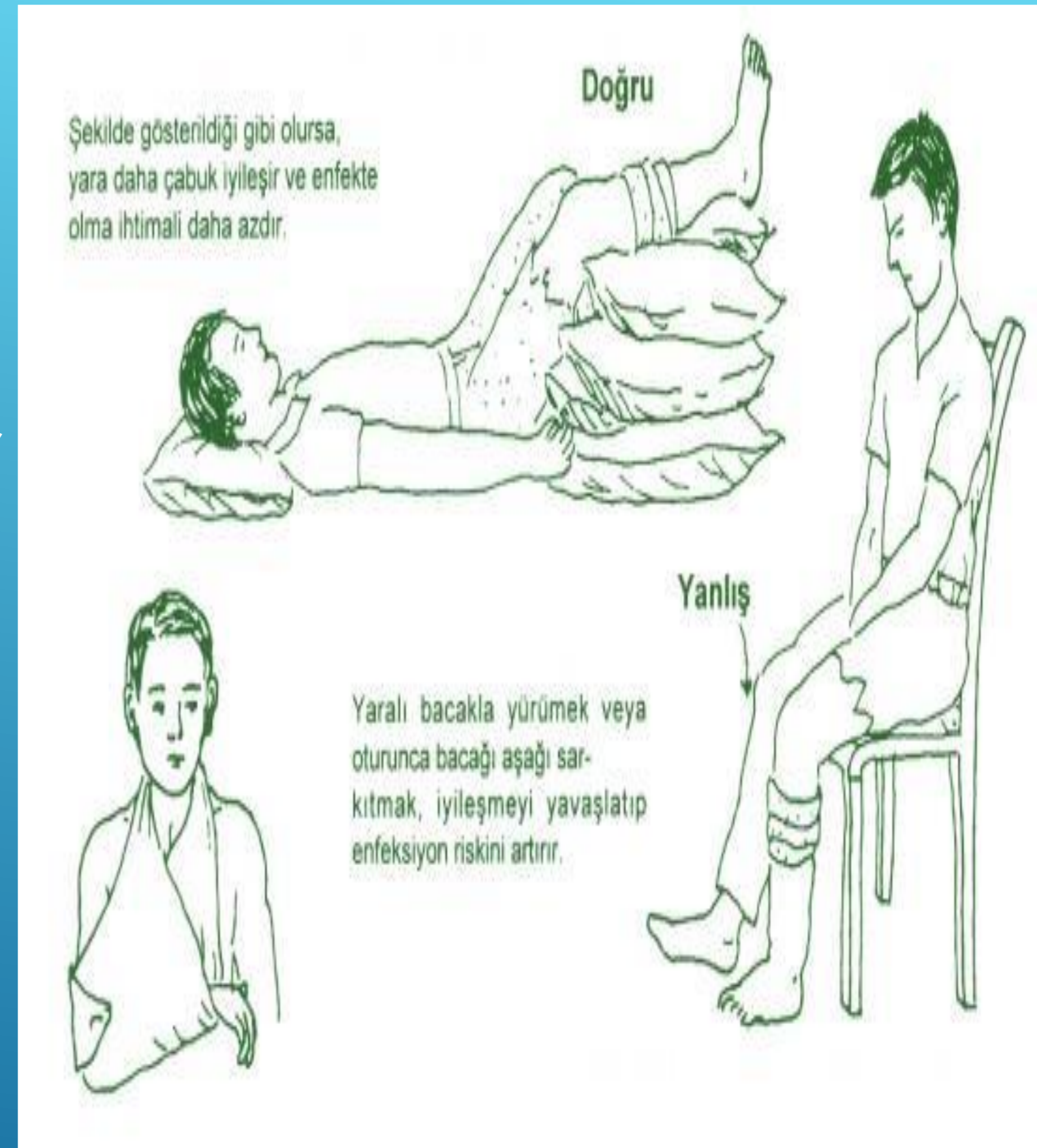
Sirt ve bel omurları kırıkları ile kalça kırıklarında, kazazede sirt üstü sert bir yere yatırılır iki yan tarafa koltuk altından topuğa kadar uzanan atellerle vücut tespit edilir.

5.3.3. Yaralanmalar

Yaralanmalar kabaca; açık ve kapalı yaralanmalar diye ikiye ayrılabilir. Açık yaralar keskin veya sivri uçlu cisimlerle meydana gelir. Derinin bütünlüğü bozulmuştur. Kapalı yaralar ise genellikle künt cisimlerle meydana gelir.

Değişik uzuvlarda meydana gelebilecek yaralanmalara karşı ilk yardım müdahaleleri şekiller halinde gösterilmiştir.

Ağır kanama hallerinde hemen tıbbi yardım isteyin. Yaralı bölgeyi açarak, yarayı tam görünür bir duruma getirin. El ayası ile yaranın üzerini bastırın ya da yaranın kenarlarını bastırarak, açık yarayı kapatmaya çalışın. Eğer, tıbbi yardım gecikirse, yaranın üzerine temiz bir mendil, gazlı bez ya da kağıt peçete tomarı koyarak, bir tampon yapıp, üzerinden bastırmaya devam edin.

Yaralı, kanayan bölgede bir uyuşukluktan şikayet etmeye başlarsa ya da tampon konulan el ve ayak parmaklarının karıncalanmaya başladığından söz ederse, uygulanan sargının çok sıkı olduğu anlamına gelebilir. Sargıyı çok dikkatli bir şekilde gevşetin. Kanama durdurulamazsa, ikinci bir tampon daha koyarak, üzerinden yeniden sarın. Bunu yaparken ilk uyguladığınız tampon ve sargıyı yerinden oynatmayın.

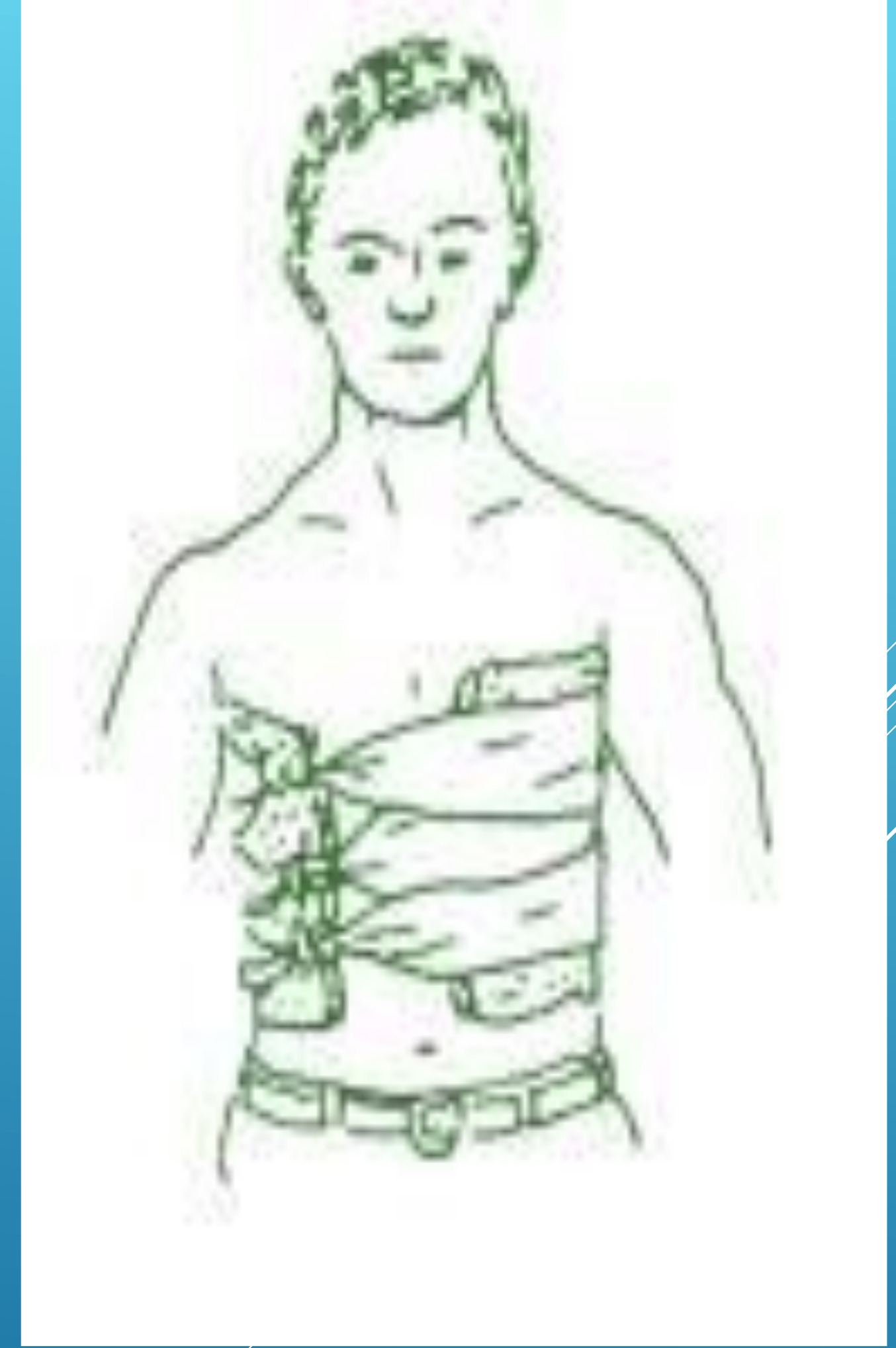
Yaraların içinde yabancı maddelerde bulunabilir.

Cam, maden parçaları ve ağaç kıymığı gibi. Bu gibi hallerde yabancı maddenin üstüne bastırılmaz. Yarayı iki tarafından iki ayrı tampon ile bastırarak kapatın, doğrudan yara üzerine baskı yapmayan sargı bezi ile tamponları bastırarak sarın. Kırılan kemiklerde, kırık ucu yara dışına çıkmışsa üzerine baskı yapmayın ve yukarıdaki teknikle ve tamponlar üzerinden sargı ile kanamayı kontrol etmeye çalışın.

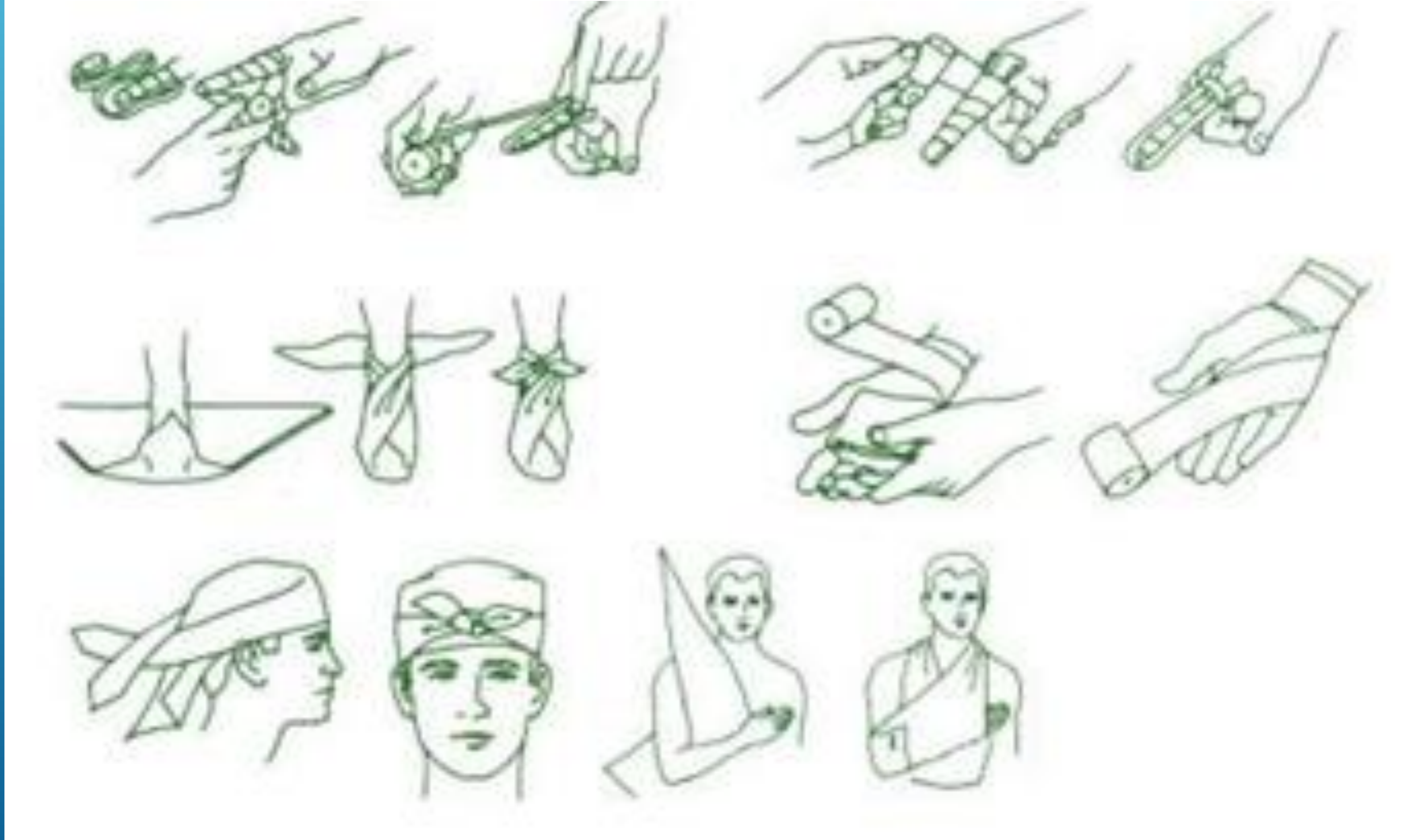
Göğüsteki ciddi yaralanmalar son derece tehlikeli olabilir.
Derhal tıbbi yardım isteyin.

Yara akciğere kadar ulaşmışsa ve hasta nefes aldığıında hava bu delikten de giriyorsa; yarayı derhal hava girmeyecek bir şekilde temiz bir bezle kapatın.

Yaralıyı rahat edeceği bir şekilde yatırın. Şok belirtileri varsa daha önce belirtildiği gibi ilk yardım uygulayın.

Yaralanmalarda bandajlama: Bandajlar yarayı temiz tutmak amacı ile yapılır. Bu sebeple bandajlar ya da yarayı kapatmak için kullanılan bezler temiz olmalıdır.

5.3.4. Buruna Yabancı Cisim Kaçması

Çocukların burun deliklerine nohut, mısır, kuru üzüm, leblebi, silgi ve küçük bilyeleri sokması sonucu oluşur. Burunda tıkanma, şişme olur. Burundan kanlı, pis akıntı gelebilir.

İlkyardım olarak; Burun içine yabancı cismi çıkarmak için bir şey sokulmaz, cismi daha geriye itebilir. Burun içini zedeleyerek ödem oluşturabilir ve cismin çıkmasını zorlaştırabilir. İlk anlarda yukarıdan burun deliğine bastırarak aşağı inilir, birkaç kez tekrarlanır. Ağız açık tutularak hastaneye götürülür.

5.3.5. Göze Yabancı Cisim Kaçması

Göze toz, küçük madeni parçacıklar, cam parçacıkları, küçük böcekler girebilir ve göz yuvarlağına veya göz kapağının altına yapışıp kalırlar.

Gözde ağrı, sulanma ve kızarma oluşur.

İlkyardım olarak; Gözün ovuşturulmasını engelleyin. Yabancı cisim göze batmış ise çıkarmaya çalışmayın. Toz veya küçük böcekler için gözü bol su ile yıkayın. Kapalı tutmaya çalışın, hastaneye götürün,

5.3.6. Kulağa Yabancı Cisim Kaçması

Çocuklarda; buğday, nohut, fasulye, oyuncak gibi cisimler, erişkinde; böcek, kibrit veya pamuk parçaları kulağa kaçabilir.

İlkyardım olarak; Sivri uçlu cisimleri kulak içine sokarak çıkarmaya çalışmayın, Kulağa böcek kaçmışsa; ölmesi için gliserin damlatılabilir. Buğday, nohut gibi cisimler kaçmışsa sıvı damlatılmaz, cismin şişmesine sebep olur. Kulak zarına zarar vermemek gerektiğinden hastaneye götürün.

5.3.7. Yanıklar

Bir yerde yangının çıkması için üç faktörün birlikte bulunması gerekir, bu faktörler şunlardır: Yakıcı madde (Ateş, sıcak sıvılar, elektrik, güneş vb), yanıcı madde (odun, kömür, kimyasal maddeler ve petrol ürünleri vb.), oksijen. Bu faktörlerden biri önlenirse yangın söner.

Yanıklar ağırlık derecesine ve derinliğine göre üçe ayrılır:

1. Derece yanıklar: En hafif yanıklardır. Derinin üst yüzeyi etkilenmiştir. Deride kızarma olur. Güneş yanıklarını örnek olarak verebiliriz. İz bırakmadan geçer.

2. Derece yanıklar: Derinin alt tabakasında hasar vardır. Bül ismi verilen içi sıvı dolu kesecikler oluşabilir. Ağrılıdır. Tedavi edilirse iz bırakmayabilir.

3. Derece yanıklar: Deri ve deri altı dokusu tamamen harap olmuştur. Yanık daha derinlere ilerler ve iz bırakır. O bölgedeki sinirler etkilendiğinden ağrı duyulmayabilir.

Tedavi için yanık alanının tespitinde dokuzlar kuralı adı verilen bir kurala göre yanık yüzdesi hesaplanabilir. % 20'den fazla yanık hayati tehlike oluşturur.

Baş % 9

Kollardan her biri % 9

Bacaklardan her biri % 18

Gövdenin ön tarafı % 18

Gövdenin arka tarafı % 18

Üreme organları % 1

Yanıkta ilkyardım olarak:

- Alçaktan giderek veya sürünerek yangın mahallinden tercihen itfaiyeci sürünüşü ile sürüyerek uzaklaştırılır.
- Yanık yerin üstünde elbise varsa keserek çıkarılır,

- O bölgedeki takılar çıkarılır,
- Yanık yer temiz tutulur, üzerine diş macunu, salça, yoğurt gibi şeyler sürülmez.
- Kimyasal yanıklar bol su ile yıkanır,
- Büller (deride oluşan sıvı dolu kesecikler) patlatılmaz.
- Ağrı azalıncaya kadar temiz soğuk su veya indirek olarak buz tatbik edilir. (Soğuk uygulama) Yanık yer ıslak gazlı bez, yoksa ıslak temiz bir bez veya streç film ile sarılarak hastaneye götürülür.
- Elektrik çarpmalarında önce elektrik kaynağı kesilir, varsa sigortalar gevşetilir. Sonra elektrik kaynağı yalıtkan bir sopa ile uzaklaştırılır. Müdahale elektrik kaynağından en az 2 metre uzakta yapılır.
- Elektrik çarpmalarında kalp yetmezliğı ve beyin kanamaları olabileceğinden, gerekiyorsa, ABC uygulanmalıdır.
- Hasta hareket ettirilmez. Hemen bir araçla hasta-neye sevk edilir.
- Baş, boyun, genital bölge, el ve ayak parmaklarında yanık varsa, yanan kişi 2 yaşından küçük 60 yaşından büyükse, şeker veya kanser hastasıysa, elektrik yanığıysa yanık yüzdesi ne olursa olsun hastaneye nakledilir.

5.3.8. Hayvan Isırmaları

Doğrudan ısırmanın verdiği zarar (damar, sinir yaralanması gibi) ve ısırılmayla giren mikropların (kuduz virüsü, tetanos mikrobu gibi) yaptığı hastalık ısırılmada karşılaşılan başlıca sorunlardır. Isırılan kişinin önceden aşıli olup olmaması, ilave başka hastalığın olup olmaması oluşabilecek bir hastalığı etkiler.

Kuduz sadece köpeklerle bulaşmaz, Başka hayvanlarla da bulaşabilir. (Yarasa, kedi, fare vs.) Tüm evcil hayvanlar düzenli aşılanmalı ve korumaya alınmalıdır. Sokak köpeği kavramı artık olmamalıdır.

Bir ısırılmayı takiben, ciddi kanamalar durdurulmalı, yara yeri sabunlu suyla yıkanmalı ve açık bırakılmalı, şahıs hemen kuduz aşısı ve tetanos aşısı ile aşılanmalıdır, her durumda ısırılan hayvan 15 gün gözlem altında tutulmalıdır ve baş boyun bölgesindeki yaralanmalarda kuduz hastalığının kuluçka süresinin 5 güne inebileceği unutulmamalıdır.

5.3.9. Şok halleri

Çoğu kazalarda kazalı Şoka girebilir. Şok halinde kazalının yüzü solgun ve ıslaktır. Tüm vücudunda soğuk ter olarak bilinen bir terleme ve ıslaklık vardır. Nabız zor fark ediliyor ve güçlkle sayılıyor, terleme giderek artıyorsa Şok Őüphesi de artar. Genellikle bir Őuur kaybı gözlemlenir. Bu durumda öncelikle kazazede rahat bir Şekilde yatırılır. Kişi konuşmaya zorlanmaz ve vücudunu sıcak tutulması sağlanır. Kazazedenin giyindiği sıkı elbise, yaka ve kemeri gevşetilir. Bu ilk müdahaleler bittikten sonra kazalıya güven verecek sözler söylenerek sağlık ekiplerinin hemen geleceği belirtilir.

5.3.10. Zehirlenmeler

Zehirlenmeler vücuda giren zararlı maddelerin yaptığı etkilerdir. Zehirli maddeler vücuda genelde üç yoldan girebilir:

1- Solunum yolu ile meydana gelen zehirlenmeler: Hava yolu ile giren bu maddelerden en sık görüleni karbon monoksit zehirlenmesidir. Bu gaz havadan ağırdır ve egzoz gazında, kömür sobalarında ve şofben gazında bulunur.

2-Sindirim yolu ile meydana gelen zehirlenmeler: Bu zehirlenmeler yanlışlıkla alınan bir gıda maddesi (mantar zehirlenmesi, son kullanma tarihi geçmiş konserve, bozuk gıda maddeleri gibi), kazayla ya da intihar maksadıyla alınan ilaçlar, tarım ilaçları, ev ve endüstride kullanılan kimyasal maddelerle, alkol ya da uyuşturucu maddeler olabilir. Bu tip zehirlenmelerde ilkyardım olarak:

Hastanın şuuru yerinde ise hasta kusturulur, bu amaçla ağız içine parmak sokulur, hastanın ısırmasını önlemek amacıyla parmağın yanında bir gazlı bez dişler arasına sıkıştırılır.

Ağızdan alınan maddeler bir süre sonra sindirilir ve bağırsaklardan emilirler. 2 saat geçmeden kusturulan hasta zararlı maddeyi dışarı çıkaracağından hayati tehlikeyi atlatabilir. Kusturma için tuzlu su da içirilebilir. Sindirim aşamasında müshil verilerek emilimi azaltılabilir.

Kusturulması sakıncalı olan maddeler ise;

- Asit ve Baz gibi yakıcı kimyasal madde içenler kusturulmaz,
- Petrol ürünü içenler kusturulmaz
- Bu maddeler tahriş özelliklerinden dolayı kusturulmaz, içtikleri bu maddelerin seyreltilmesi amacıyla bu hastalara bol su içirilir.
- İlk yardım uygulandıktan sonra hastalar sağlık kuruluşuna götürülürken; Ne almış? Ne kadar almış? Ne zaman almış? belirlenmelidir.

3-Deri yolu ile meydana gelen zehirlenmeler:

a) Arı, örümcek ve diğer böcek sokmaları: Kişinin alerjisi yoksa bir arı veya böceğin sokması bir tehlike oluşturmaz. Belirtiler: Ağrı, şişme, kızarma, kaşınma meydana gelir. Şoka girebilir

İlkyardım olarak; arının iğnesi kalmışsa çıkarılır. Şişmesini önlemek için buz tatbik edilir. Alerji varsa, şoka giriyorsa, şok pozisyonuna alınır. Amonyak sürülebilir.

b) Akrep sokması: İlkyardım olarak, sokulan yer çizilip hafifçe kanatılarak zehir boşaltılır. Sokulan yer uzuvlarda ise alt ve üst tarafından bağlanır.

Sokulan yer kalp seviyesinden aşağıda tutulur. Ovuşturulmadan bol su veya sabunlu su ile yıkanır. Zehirin yayılmasını yavaşlatmak için soğuk da tatbik edilebilir. Sağlık kuruluşuna nakledilerek akrep serumu yaptırılır.

c) Yılan ısırması: Bütün yılan ısırıklarını zehirli gibi kabul edip ona göre davranmak gerekir. İlkyardım olarak, ısırılan yer çizilerek zehir boşaltılır. Isırılan yer uzuvlarda ise alt ve üst tarafından bağlanır. Isırılan yer kalp seviyesinden aşağıda tutulur, Sağlık kuruluşuna nakledilerek yılan serumu yaptırılır.

Deri yoluyla kimyasal zehirlenmelerde hastanın tüm vücudu, özellikle etkilenen kısımları bol su ile 20 - 30 dakika yıkanır.

5.3.11. Ufak Kesik Ve Ezikler

İlk yardım uygulanan tüm vakaları, ne kadar önemsiz görünürse görünsün, yetkililere bildirilmelidir. Bazen ilk yardım yapılmasına rağmen, yeterli tedavi görmeyen yaralar vücudu zehirleyebilir. Hafif kanayan yaraları bir ya da iki dakika kendi haline bırakılarak yaranın mikroplanmasına neden olacak etmenler ortadan kaldırılabilir. Yaranın üzerine kirli bez, mendil veya örtü gibi sargı malzemesi koyulmamalı ve özellikle kirli elle yaraya dokunulmamalıdır. Yara üzerine steril gazlı bez tamponu koyarak, sargı bezi ya da steril bandaj ile tespit edilir. Derin yaralar için daima tıbbi yardım istenmelidir.

KAYNAKLAR:

Acar, H.H. Eroğlu, H. 2016. Ormancılık İş Bilgisi ve İş Güvenliği, KTÜ, Orman Fakültesi, genel Yayın No: 235, Fakülte Yayın No: 41, Trabzon.

Acar, H.H., 2004. Ormancılık İş Bilgisi, (II Basım) KTU Orman Fakültesi Yayın No:55,, 198s., Trabzon, 2004.

TSE, 1974. Ağaç Kesme ve Kesmede Güvenlik Kuralları, I. Baskı, TS 1214, Ankara.

TSE, 1974.Yuvarlak Odun ve Kerestelerin İstiflenmesi Kuralları, TS 1350, Ankara.

Gümüş S., Türk Y., 2011. Orman Yangın İşçilerinde İşçi Sağlığı Ve Güvenlik Verilerinin Tespitine Yönelik Araştırma, Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi , cilt.7, ss.1-9.

Gümüş S., Türk Y., 2011. Odun Hammaddesi Üretim İşçilerinde Bazı Sağlık Ve Güvenlik Verilerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma, Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, cilt.12, ss.20-27.

Engür, M.O., 2006. Ağaç Kesim Teknikleri Ve İş Güvenliği", Dönmez Ofset, Ankara.